

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 Освіта (шифр і назва)	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
		Цикл дисциплін..... Цикл професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 011 Науки про освіту (шифр і назва)	Загальна кількість годин –90	Семестр:	
		2 -й	2 -й
Освітньо-професійні програми Педагогіка вищої школи (назва)	*Змістових модулів –4	Лекції	
		16 год.	2 год.
Рівень вищої освіти: магістрський	Кількість поточних контрольних заходів – 4	Семінарські	
		8 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		76 год.	96 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Педагогічна та професійна психологія» є формування системи теоретичних та практичних знань щодо змісту, принципів та психологічних закономірностей освітнього процесу, закономірностей професійного становлення особистості педагога; формування здатності виявляти, аналізувати та вирішувати психологічні проблеми, що виникають в освітньому процесі та в професійній діяльності педагога вищої школи.

– **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Педагогічна та професійна психологія» є:

– сформувати систему наукових знань в галузі педагогічної та професійної психології, сучасних концепцій та актуальних проблем теорії та практики даної навчальної дисципліни;

– сформувати навички теоретичного аналізу проблем педагогічної та професійної психології, які є актуальними в умовах реформування освіти в Україні;

– сформувати навички здійснення професійної педагогічної діяльності на засадах наукових знань про психологічні закономірності освітніх явищ, процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
Програмні компетентності:	2
<p>ІК Здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук, які характеризуються невизначеністю умов і вимог, що передбачає проведення досліджень й здійснення інновацій, які мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу</p> <p>ЗК 2. Здатність до пошуку, розуміння, обробки, організації та архівування інформації, її критичного осмислення та створення навчальних матеріалів з використанням цифрового ресурсу</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та розв’язувати проблеми.</p> <p>ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії</p> <p>ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо</p> <p>ЗК 11. Здатність до онлайн-комунікації зі здобувачами освіти, колегами у різних формах</p> <p>СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.</p> <p>СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань</p> <p>СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв’язувати складні завдання у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.</p> <p>СК 13. Здатність до планування, організації</p>	<p>Методи викладання лекційного матеріалу: інтерактивна лекція, проблемна лекція, лекція-візуалізація, лекція-бесіда.</p> <p>Інтерактивні методи, методи розвитку критичного та креативного мислення: «Асоціативний куш», кластерні методи, дискусії, метод ПРЕС, «Займи позицію», майнд-меппінг (із застосуванням сервісу mindmeister.com та ін.), мозковий штурм; ігрові методи (ігри-вправи); аналітичні та рефлексивні методи: аналіз конкретних ситуацій, SWOT-аналіз, рефлексивний фітбек зі здобувачами у традиційному форматі (бесіди, анонімні анкетування), а також у форматі онлайн за допомогою цифрових сервісів (Mentimeter, Padlet).</p> <p>Поточний контроль: участь у дискусії, опитування (тестування) у т. ч. з використанням Moodle,</p>

<p>різноманітних видів навчання під час проведення аудиторних занять у закладі вищої освіти.</p> <p>СК 14. Здатність до оволодіння знаннями та практичними вміннями застосування різновиду навчальних форм та методів у практиці викладання у закладах вищої освіти.</p>	<p>вивчення і обговорення матеріалу на лекційних та практичних заняттях; доповіді, презентації та обґрунтування власної позиції.</p> <p>Самостійна робота: опрацювання навчального матеріалу; пошук інформації в інформаційно-пошукових системах; підготовка до лекційних і практичних занять, підготовка і виконання індивідуальних завдань з майбутньої професійної проблематики;</p> <p>Підсумковий контроль: тестування у системі Moodle, підготовка та захист індивідуального завдання.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	
<p>РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.</p> <p>РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.</p> <p>РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.</p> <p>РН 5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.</p>	<p>Методи викладання лекційного матеріалу: інтерактивна лекція, проблемна лекція, лекція-візуалізація, лекція-бесіда.</p> <p>Інтерактивні методи, методи розвитку критичного та креативного мислення: «Асоціативний куш», кластерні методи, дискусії, метод ПРЕС, «Займи позицію», майнд-меппінг (із застосуванням сервісу mindmeister.com та ін.), мозковий штурм; ігрові методи (ігри-вправи); аналітичні та рефлексивні методи: аналіз конкретних ситуацій, SWOT-аналіз,</p>

<p>PH 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.</p> <p>PH 8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.</p> <p>PH 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.</p> <p>PH 10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.</p> <p>PH 14. Знати суть безпеки діяльності учасників освітнього процесу і способів її забезпечення в системі вищої освіти.</p> <p>PH 15. Використовувати сучасні цифрові технології для професійної самоосвіти та особистісного зростання.</p> <p>PH 16. Брати на себе відповідальність управляти своєю поведінкою і впливати на інших людей в навчально-виховній діяльності та в повсякденному житті, дотримуючись культури спілкування.</p>	<p>рефлексивний фітбек зі здобувачами у традиційному форматі (бесіди, анонімні анкетування), а також у форматі онлайн за допомогою цифрових сервісів (Mentimeter, Padlet).</p> <p>Поточний контроль: участь у дискусії, опитування (тестування) у т. ч. з використанням Moodle, вивчення і обговорення матеріалу на лекційних та практичних заняттях; доповіді, презентації та обґрунтування власної позиції.</p> <p>Самостійна робота: опрацювання навчального матеріалу; пошук інформації в інформаційно-пошукових системах; підготовка до лекційних і практичних занять, підготовка і виконання індивідуальних завдань з майбутньої професійної проблематики;</p> <p>Підсумковий контроль: тестування у системі Moodle, підготовка та захист індивідуального завдання.</p>
---	--

Міждисциплінарні зв'язки.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «Педагогічна та професійна психологія» логічно й змістовно-методично пов'язана з дисциплінами:

1. Вікова педагогіка та психологія, до яких входять: дошкільна педагогіка і психологія, що вивчають психологічні особливості процесу виховання, розвитку і формування особистості у цьому віці; педагогіки і психологія загальноосвітньої школи, які досліджують особливості механізми навчання і виховання дітей цього віку; педагогіка професійно-технічної освіти, що вивчає та розробляє проблеми навчання професійних та загально-педагогічних особливостей учнів професійно-технічних закладів I-II рівнів акредитації.

2. Історія педагогіки розглядає історію педагогіки та розвиток освіти в різних епохах розвитку людства.

3. Порівняльна педагогіка - досліджує системи освіти в різних країнах світу.

4. Корекційна педагогіка - вивчає особливості розвитку і формування дітей з особливими потребами.

5. Прикладна педагогіка - вивчає особливі методи, прийоми використання педагогіки у різних сферах діяльності (авіаційній, військовій, спортивній, інженерно-методичній, культурно-освітній).

6. Соціальна педагогіка – вивчає особливості методів виховання і навчання дітей, які потребують соціальної допомоги і захисту. Соціально-педагогічної діяльності в соціалізації та інтеграції дітей з різних проблем.

7. Загальна психологія і педагогічна психологія, які вивчають методологічні основи закономірностей навчання і виховання, формування з урахуванням психологічної структури особистості.

8. Соціологія – вирішує педагогічні проблеми в різних країнах освіти, та методи дослідження в соціумі.

9. Філософія – вивчає знання, теорії пізнання, законів діалектики, яка відображає педагогічну діяльність обґрунтування програми, логіку, методів, оцінки якості пошукової роботи тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПСИХОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК

ТЕМА 1. Педагогічна та професійна психологія як галузь психологічної науки

Педагогічна та професійна психологія як галузь психологічної науки. Предмет, об'єкт і завдання педагогічної та професійної психології. Основна система понять, що використовуються в педагогічній та професійній психології Структура педагогічної та професійної психології. Взаємозв'язок педагогічної та професійної психології з іншими науками. Методи педагогічної та професійної психології. Спостереження, самоспостереження, експеримент. Специфіка педагогічного експерименту.

Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 2. Психолого-педагогічні проблеми діяльності педагога

Визначення поняття діяльність. Концепції діяльності. Мета педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні погляди на сутність педагогічної діяльності. Психолого-педагогічні функції і творчий характер діяльності педагога. Особливості психолого-педагогічної діяльності у ЗВО. Труднощі педагогічної діяльності молодого педагога, способи їх подолання. Проблема психологічної підготовки викладача. Технологія організації продуктивної взаємодії викладача і студентів, характерні причини конфліктів між ними. проблема професійної самосвідомості. Організація продуктивної взаємодії викладача і студентів. Психологічні проблеми взаємин викладачів і студентів. Професійний стрес та професійне "вигорання" у педагогічній діяльності. Засоби їх запобігання.

ТЕМА 3. Структура педагогічної діяльності викладача

Характеристики педагогічної діяльності, вимоги до особистості педагога. Мета та зміст педагогічної діяльності. Види педагогічної діяльності. Функції педагога: інформаційна, розвивальна, орієнтувальна, мобілізаційна, конструктивна, комунікативна, організаційна, дослідницька. Реалізація функцій у різноманітних видах викладацької і виховної діяльності. Компоненти педагогічної діяльності. Поняття індивідуального стилю діяльності. Демократичний стиль. Авторитарний стиль діяльності педагога. Ліберальний стиль та його особливості. Особливості взаємозв'язку структури педагогічної діяльності та особистості викладача. Спеціальні педагогічні здібності. Творчий характер в діяльності викладача.

ТЕМА 4. Педагогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи

Зміст і структура педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування: на основі високих професійних настанов педагога, на основі дружнього ставлення, спілкування-дистанція, спілкування-загравання. Класифікація стилів педагогічного спілкування за М. Таленом. Володіння майстерністю педагогічного спілкування. Моделі спілкування викладача вищої школи. Функції, що властиві педагогічному спілкуванню. Моделювання очікуваного спілкування з окремими студентами або студентським колективом. Організація спілкування шляхом залучення студентів до процесу безпосередньої взаємодії. Керівництво процесом спілкування шляхом підтримки ініціативи студентів та внесення необхідних коректив. Основні рівні спілкування. Проблеми спілкування викладача і студента. Психолого-педагогічні проблеми спілкування при дистанційному навчанні. Умови ефективного педагогічного спілкування та його успішності.

Змістовий модуль 3. ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ТЕМА 5. Психологічна служба в закладах освіти

Основні завдання психологічної служби системи освіти України. Основні види діяльності психологічної служби: діагностика, корекція, реабілітація. Консультативно-методична допомога всім учасникам освітнього процесу. Превентивне виховання та його особливості. Стратегія взаємодії викладача закладу вищої освіти та психологічної служби закладу.

ТЕМА 6. Психологічний аналіз методів педагогічного впливу на особистість

Визначення поняття «метод педагогічного впливу». Проблема вибору методів педагогічного впливу на особистість. Технологічна схема педагогічного процесу. Різноманітність методів педагогічного впливу. Переконавання як один з методів педагогічного впливу на особистість. Вправа та привчання. Метод навчання та його групи. Класифікація методів навчання. Комплексний розгляд прийомів педагогічного впливу.

Змістовий модуль 4. ПСИХОЛОГІЯ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

ТЕМА 7. Теоретичні засади виховання особистості

Особистість як мета, об'єкт та суб'єкт процесу виховання. Основні завдання виховання та їх характеристика. Процес виховання особистості та його особливості. Зміст виховання. Основні теорії виховання. Принципи виховання. Суспільна спрямованість виховання особистості. Зв'язок виховання з життям. Опора на позитивне у вихованні. Гуманізація виховання. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні. Єдність та цілісність виховного процесу. Види виховання. Основні методи виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації і формування досвіду суспільної поведінки. Самовиховання як важливий фактор розвитку і формування особистості. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання

ТЕМА 8. Соціально-психологічні аспекти виховання

Спілкування як фактор виховання. Особливості виховного впливу людини на людину. Соціальні групи та їх типологія. Фази взаємодії особистості з групою: адаптація, індивідуалізація, інтеграція. Психологічна відмінність колективу від інших груп. Роль колективу у виховання особистості. Сім'я як соціально-психологічний чинник виховання. Психологічні механізми виховання. Виховання і формування соціальних установок особистості. Компоненти соціальної установки: знання, емоції, дії. Раціональний та емоційний компонент соціальних установок. Психологічні умови морального розвитку особистості в процесі виховання. Психологічний підхід до формування самостійності дитини. Принципи організації й підтримування дисципліни у виховному процесі.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів			
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семінарські/ Практичні /Лабораторні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів	
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15		2	2	2		11	13	4	6	10	
2	15		6		2		7	15	4	16	20	
3	15		4		2		9	15	4	6	10	
4	15		4		2	2	9	13	4	16	20	
Усього за змістові модулі	60		16	2	8	2	36	56	16	44	60	
Підсумковий семестровий контроль Залік	30						30	30			40	
Загалом			90							100		

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість Годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Педагогічна та професійна психологія як галузь психологічної науки	2	2
2	Психолого-педагогічні проблеми діяльності педагога	2	
2	Структура педагогічної діяльності викладача	2	
2	Педагогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи	2	
3	Психологічна служба в закладах освіти	2	
3	Психологічний аналіз методів педагогічного впливу на особистість	2	
4	Теоретичні засади виховання особистості	2	
4	Соціально-психологічні аспекти виховання	2	
Разом		16	2

6. Теми практичних (семінарських/лабораторних) занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість Годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Педагогічна та професійна психологія як галузь психологічної науки	2	
2	Педагогічне спілкування в освітньому процесі вищої школи	2	
3	Психологічний аналіз методів педагогічного впливу на особистість	2	
4	Соціально-психологічні аспекти виховання	2	2
Разом		8	2

7. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання**	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 1:	Знання основних педагогічних понять. Повнота і логічність викладу. Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань.	4
	Практичне завдання -	Підготувати презентацію до семінару	Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом. Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	6
Усього за ЗМ 1 контр. заходів				10
2	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 2:	Знання основних педагогічних понять. Повнота і логічність викладу.	4
	Практичне завдання -	Підготувати презентацію до семінару 2:	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	6
		Тестування 1	10 питань, кожне оцінюється в 1 бал	10
Усього за ЗМ 2 контр. заходів				20
3	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 3:	Знання основних педагогічних понять. Повнота і логічність викладу.	4
	Практичне завдання -	Підготувати презентацію до семінару 3	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	6
Усього за ЗМ 3 контр. заходів				10
4	Теоретичне завдання -	Перевірка знань зі змістового модуля 3:	Знання основних педагогічних понять. Повнота і логічність викладу.	4
	Практичне завдання -	Підготувати презентацію до семінару 3	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	6
		Тестування 2	10 питань, кожне оцінюється в 1 бал	10

Усього за ЗМ 4 контр. заходів				20
Усього за змістові модулі контр. заходів				60

8. Підсумковий семестровий контроль***

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання: тестування	Тест розміщено за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=554706	Правильність відповіді на питання тесту Тестування передбачає надання відповідей на 20 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1бал	20
	Практичне завдання	Аналіз і варіанти вирішення педагогічної ситуації. Дві педагогічні ситуації. Кожна оцінюється максимально 10 балів	10 балів: повнота аналізу: володіння педагогічними поняттями, застосування під час аналізу принципів і методів навчання і виховання, обґрунтованість і творча варіативність вирішення проблемної педагогічної ситуації. 9-7 балів: повнота аналізу, проте студент більше використовує інтуїтивне її бачення, пропонується лише один варіант вирішення проблеми. 4-6 балів: неповний аналіз педагогічної ситуації, відсутність аргументації запропонованого варіанта вирішення проблеми. 1-3 бали: аналіз педагогічної ситуації здійснюється лише за допомогою викладача, студент не володіє педагогічними поняттями і не застосовує їх під час аналізу, відсутні варіанти вирішення педагогічної ситуації.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна

1. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 88 с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В.Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид. К.: Каравела, 2007. 400 с.
3. Власова О.І. Педагогічна психологія: навч. посібник] / О.І. Власова. К.: Либідь, 2005. 400 с.
4. Карпенко Є. Вікова та педагогічна психологія : Актуальні студії сучасних українських учених : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2014. 152 с
5. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002. 366 с.
6. Педагогіка вищої школи: [навч. посіб.] / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. К., 2005. 399 с.
7. Педагогічна психологія: конспект лекцій, методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти очної та заочної форми навчання за спеціальністю 053 «психологія» / упоряд. Ж. Богдан, Т. Солодовник. Харків: НТУ «ХП», 2022. 72 с.
8. Педагогічна психологія: Методичні рекомендації. / Укладачі: Т.В. Коломієць, Т.В. Можаровська, Т.М. Шапран. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2018. 97с.
9. Подоляк Л.Г. Основи педагогічної психології (психологія виховання): навчальний посібник / Л.Г. Подоляк, О.П. Главник. К.: Главник, 2006. 112 с.
10. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. – 4-те вид., стер. Суми : Університетська книга, 2019. 352 с.
11. Психологія професійної діяльності: підручник / за ред. С.К. Шандрука. Тернопіль. ЗУНУ, 2022. 256 с.
12. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: Академвидав, 2002. 422 с.
13. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник Кривий Ріг, 2013. 223 с.

Додаткова

1. Бех І.Д. Психологічні резерви виховання особистості. *Рідна школа*. К.: Преса України. 2005. № 2. С. 24.
2. Веретенко Т.Г. Загальна педагогіка: навч. посіб. для студ. пед. К.: ВД "Професіонал", 2004. 286 с.
3. Вічалковська Н.К. Педагогічна психологія: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів . Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 64 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19126/3/prakt_ped_psychol.pdf
4. Волкова Н. П. Педагогіка: посібник. К.: Академія, 2002. 344 с.
5. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: підручник. К: Знання-Прес, 2003. 318 с.
6. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. К.: Каравела, 2007. 576 с.
7. Педагогічна та професійна психологія : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня магістр зі спеціальності 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності 6.030102 «Психологія» / Уклад. Богдан Ж.Б., Солодовник Т.О. — Харків : НТУ «ХП», 2016. — 68 с.
8. Психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Ю.Л. Трофімова. [3-є вид., стереотипу]. К.: Либідь, 2001. 560 с.
9. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 1997. 192 с
10. Ягупов В.В. Педагогіка: навч. посіб. К.: Либідь, 2002. 346 с.

Інформаційні ресурси

1. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / О.Г. Видра. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 112 с. – Режим доступу: http://libzv1960.ucoz.com/vidra-vikova_ta_ped-psikh..pdf.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / О.І. Власова. – К.: Либідь, 2005. – 400 с. – Режим доступу: <http://schoollib.com.ua/psychologiya/3/index.html>.
3. Педагогічна психологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с. – Режим доступу: http://www.lib.nau.edu.ua/BooksForNAU/2012/Pedagogichna_Psyhologiya_Sergienkova2011.pdf.
4. Психологія для школи – 10 принципів, які допоможуть вчителю працювати краще. URL: <https://nus.org.ua/articles/psychologiya-dlya-shkoly-10-pryntsypiv-yaki-dopomozhut-vchytelyu-pratsyuvaty-krashhe/>
5. Скрипченко О.В. Вікова та педагогічна психологія [Електронний ресурс]: навчальний посібник / О.В. Скрипченко. – К.: Просвіта, 2001. – 205 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13990507/psihologiya/vikova_ta_pedagogichna_psihologiya.